

УДК 614.88:616.001.45
DOI: 10.31733/15-03-2024/2/444-445

Оксана МИСЛИВА
доцент кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

ТАКТИЧНА ДОМЕДИЧНА ДОПОМОГА ПРИ ВОГНЕПАЛЬНИХ ПОРАНЕННЯХ

Професійна діяльність поліцейських в силу своєї специфіки безумовно пов'язана зі значними ризиками для життя і здоров'я, зокрема, з отриманням вогнепальних поранень під час виконання службових обов'язків. Непоодинокими є випадки вогневого контакту з правопорушниками, а також необережного поводження з табельною вогнепальною зброєю у разі недотримання заходів безпеки при поводженні з нею. У зв'язку з війною в Україні часто виникає потреба в допомозі цивільним пораненим. Отже, виникає питання про необхідність формування професійних компетентностей поліцейських у ситуаціях підвищеного ризику та отримання ними якісних вмінь та навичок з надання домедичної само- і взаємодопомоги [1].

Ефективність та швидкість надання екстреної домедичної допомоги має вирішальне значення для виживаності пораненого вогнепальною зброєю, адже ці травми є небезпечними для життя і також потребують негайної медичної допомоги, яка в деяких випадках може бути недоступною. Тож працівники поліції, які прибувають на місце події, повинні розпізнавати типи вогнепальних поранень та вміти правильно реагувати на них. Алгоритми надання допомоги при вогнепальних пораненнях мають бути частиною стандартної програми професійної підготовки та включати, насамперед, елементи навчання зупинки кровотеч, в тому числі, масивних. Як відзначають науковці, незалежно від типу травми, алгоритми під час надання домедичної допомоги мають бути уніфіковані [2].

Стандартними маніпуляціями з постраждалим для поліцейських за міжнародними стандартами є алгоритми, яким відповідає акронім MARCHE:

М – масивна кровотеча.

А – поновлення прохідності дихальних шляхів.

Р – перевірка ефективності дихання.

С – циркуляція крові.

Н – травма голови, охолодження чи перегрів тіла, гіповолемія.

Е – інші можливі ускладнення [3].

Принагідно зазначити, що в Україні вивчення досвіду країн-членів НАТО із попередження превентивних смертей на полі бою військовими та їх втілення у діяльність поліції розпочалось із потреби уникнути великих людських втрат в зоні проведення на той час АТО на окупованих рф на Сході України територіях, до спеціальних завдань із охорони публічного порядку та безпеки були залучені зведені загони працівників поліції. Відтоді поняття тактичної медицини (TCCC), тобто надання пораненому або собі в зоні ведення вогню, пристосували до поліцейської діяльності з точки зору розуміння обстановки «активного стрільця» з відповідною трансформацією до специфіки поліцейської роботи, в якій поліцейський не має медичної освіти і його першочерговим завданням є виконання службово-бойового завдання, а порятунок сторонньої особи залежить від ситуації особистої безпеки та безпеки підрозділу. Так, наразі, у закладах вищої освіти МВС України викладається адаптований курс тактичної медицини ТЕСС (Tactical Emergency Casualty Care), який включає алгоритм MARCHE, з урахуванням тактичних умов невідомого ризику, в якому працюють поліцейські [1].

Належна підготовка поліцейських забезпечує знаннями про те, як швидко оцінити тип, розмір, місцезнаходження чи глибину вогнепальних поранень і перш, ніж надавати першу домедичну допомогу (використати власні навички), застосувати правило «3-Т»: турнікет, тампонада, тиск (наприклад, застосувати компресійні пов'язки) [4].

В основному, вогнепальне поранення супроводжується критичною кровотечею,

насамперед, якщо поранено («з голови до ніг») шию, кінцівки, пахви чи пахвину. Куля вражає тканини за рахунок кінетичної енергії та шляху проходження і розриву судин по ній за рахунок балістичної траєкторії. При цьому може утворювати синці, забиття та крововиливи. Якщо, наприклад, тіло було захищено бронежилетом, то виникає ймовірність так званих вузлових кровотеч. Наступна небезпечна ситуація від ураження вогнепального поранення, зокрема, від автоматичного ведення вогню, є так звані політравми – множинні травми, які небезпечні для життя.

Очевидно, що для професійного надання домедичної допомоги постраждалим від вогнепальних поранень замало наявності навичок, потрібно мати витратні матеріали: турнікети, в тому числі й вузлові, бандажі, бинти, а крім цього для ефективної допомоги в зоні прямої чи не прямої загрози в умовах бойових дій назофарингеальні повітроводи, оклюзійні наліпки, декомпресійні іглі та ін. Безумовно, мати у достатній кількості засоби індивідуального захисту: гумові рукавички задля біологічної безпеки.

Для отримання базових професійних навичок ТЕСС поліцейські мають вчасно пройти підготовку за алгоритмами, які відповідають наказу МОЗ України від 09.03.2022 р. № 441 щодо порядків надання домедичної допомоги, зокрема, п. 9 – в умовах бойових дій/воєнного стану в рамках програми II рівня кваліфікації поліцейського «Перший на місці події» [5].

Отже, навчання поліцейських основним процедурам надання домедичної допомоги постраждалим з урахуванням тактичної ситуації та забезпечення особистої безпеки, а також оснащення їх необхідними немедичними засобами та витратними матеріалами, є основою ефективності службової діяльності та виживаності осіб, які отримали вогнепальні поранення.

1. Мислива О. О. Основи надання патрульною поліцією невідкладної (домедичної та медичної) допомоги постраждалим особам: навч. посіб. / О.О. Мислива. Дніпро: ДДУВС, 2018. 144 с. URL : <http://er.dduvs.in.ua/handle/123456789/2420>.

2. Мислива, О. О. Впровадження тактичної медицини в підготовку та діяльність Національної поліції України. Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка, 1(81), 304-312. URL : <https://journal.lduvs.lg.ua/index.php/journal/article/view/215>.

3. Алгоритми дій працівників патрульної поліції на місці події (у схемах): навч. посіб. / Р.Г. Валєєв, О.О. Мислива, В.В. Фурса, Ю.В. Герасимчук. Дніпро: ДДУВС, 2020. 140 с. <http://er.dduvs.in.ua/handle/123456789/5104>.

4. Тактична екстрена домедична підготовка для поліцейських: відеопосібник / В.Я. Покайчук, О. А. Никифорова, О.О. Мислива, С.А. Миронюк; ДДУВС. Дніпро : ДДУВС, 2020. DVD-ROM : 2 008 025 161 Мб. Назва з тит. Екрану. <http://er.dduvs.in.ua/handle/123456789/6048>.

5. Поливанюк В. Д., Мислива О. О., Никифорова О. А., Бодирєв Д. А., Великий Ю. М.; Каліман М. Р., Карпенко О. М., Тінін Д. Г. Застосування та використання вогнепальної зброї працівниками поліції в умовах відсутності або обмеженого освітлення : метод. рекомендації. Дніпро : ДДУВС, 2021. 75 с.